

Nr 712

Av herrar **Gustafsson** i Stenkyrka och **Franzén** i Träkumla, *om samordning av vissa åtgärder för att lösa glesbygdernas problem.*

(Lika lydande med motion nr 589 i Första kammaren)

Till nyheterna i årets statsverksproposition hör några förslag med speciell inriktning på glesbygdsp Problemen. De nya åtgärderna redovisas av tre olika departement, nämligen under social-, inrikes- och kommunikationshuvudtitlarna. Under socialhuvudtiteln föreslås ett särskilt anslag på 5 milj. kr. för förbättrad service åt glesbygdernas åldringar och handikappade, och under inrikeshuvudtiteln finns en ny post på 5 milj. kr. för särskilda stödåtgärder i glesbygderna. Det är i första hand sysselsättningen i form av hemarbetsfilialer m. m. man syftar på. Samtidigt redovisas under kommunikationshuvudtiteln förberedelser för upprättande av en modellplan för transportförsörjningen i ett kommunblock av glesbygdskaraktär. I samtliga fall tänker man sig starta de nya åtgärderna försöksvis. Det framgår emellertid inte om någon samordning skall komma till stånd. Skall försöken med de nya åtgärderna ge erfarenheter värda att bygga framtida permanenta samhällsinsatser på är det emellertid angeläget att alla här föreslagna åtgärder försöksvis sätts in i samma kommunblock. Om transportplanen upprättas i ett kommunblock, den sociala servicen i ett annat medan de sysselsättningsfrämjande insatserna hamnar i ett tredje är det mycket svårt att få det rätta greppet på glesbygdsp Problemen. Det är vidare angeläget att försöksverksamheten sprids på flera olika kommunblock med skiftande förutsättningar och problem.

Det finns en rad tungt vägande skäl för att Gotlands kommunblock är ett lämpligt område att pröva de nya åtgärderna på. För att först nämna den sociala hemservicen för åldringar och handikappade så bör den rimligen sättas in i en region som har speciella problem i detta avseende. För Gotland talar då det förhållandet att andelen pensionärer av befolkningen där är betydligt större än för landet i genomsnitt. 14,1 % av gotlänningarna återfinns i åldrarna över 65 år mot 12,9 % för landet i övrigt. Större delen av kommunblocket utgörs därtill av utpräglad glesbygd, där nedlagda affärer och indragna busslinjer hör till bilden.

För sysselsättningsfrämjande åtgärder i glesbygder finns det lika stora skäl att låta Gotland utgöra försöksområde. Den dolda arbetslösheten är betydande speciellt bland den äldre arbetskraften, kvinnorna och partiellt arbetsföra. Dessutom finns det en grundorganisation att bygga på genom den verksamhet med skyddade verkstäder och hemarbetsfilialer som bedrivs genom landstinget och länsarbetsnämnden. De erfarenheter som härvid vunnits kan vara av värde när den nu föreslagna verksamheten skall förverkligas.

Även när det gäller en modellplan för transportförsörjningen talar starka skäl för att Gotlands kommunblock blir försöksområde. I trafikhänseende har Gotland redan undergått den utveckling som i framtiden torde drabba många andra delar av landet. Järnvägen lades ner för åtskilliga år sedan, och busstrafiken har fått vidkännas betydande inskränkningar på grund av bristande trafikunderlag. Trots detta måste en trafikapparat hållas i gång för skolskjutsar, postdistribution och mjölktransporter m. m. Dessutom förekommer en säsongmässig uppgång i behovet av allmänna kommunikationer under den korta men intensiva turistperioden under sommarmånaderna. Samordningen av alla dessa förhållanden på ett för alla parter fördelaktigt sätt är en angelägen fråga och vore ett lämpligt försöksobjekt för statens medverkan.

Som redan nämnts finner vi det angeläget att de av regeringen i skilda sammanhang föreslagna åtgärderna för att lösa glesbygdsp Problemen försöksvis prövas i samband med varandra. Lämpliga kommunblock bör väljas ut för dessa åtgärder, som inte bara bör gälla trafikförsörjningen. De åtgärder som här föreslås avses visserligen som temporära insatser, men utgångspunkten måste ändå vara att det även i framtiden skall bo människor kvar i vad man kallar glesbygder. En total avfolkning av dessa områden kan inte vara en godtagbar arbetshypotes. De föreslagna åtgärderna måste därför även ha en konstruktivt uppbyggande inriktning i syfte att skapa ett hållbart service- och sysselsättningsunderlag för människorna i landets glesbygdsområden. Med denna målsättning finns det speciell anledning att välja Gotland som försöksområde. Där finns problemen i hela sin vidd samtidigt som det fortfarande finns ett underlag både vad gäller befolkning och servicefunktioner som kunde räddas och i samband med en positivt inriktad allmän lokaliseringspolitik i övrigt formas till en gynnsam utveckling.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär att de av regeringen föreslagna försöksvis insatta åtgärderna för att lösa glesbygdernas problem samordnas, samt

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer att Gotland må utgöra ett av de kommunblock som skall bli föremål för ifrågasvarande försöksverksamhet.

Stockholm den 26 januari 1968

Torsten Gustafsson (cp)
i Stenkyrka

Nils Franzén (cp)
i Träkumla
